

מראי מקומות- בבא בתרא ס"ח

ייתור לשון. וכ' דאולי יש לומר דאם משום יתור לשון, א"כ לא הי' שייך לחלק בין וכל מה שבתוכה לוכל תשמישיו, וא"כ ע"כ אי"ז הביאור, אלא משום דמצר לו מצריו בפועל [ולכאור' משמע דאם באמת אמר ואלין מצרנהא, או יהי' קונה הכל אפי' אם אמר רק וכל מה שבתוכה, וצ"ע].

(ג) **ובזמן שאמר לו היא וכל מה שבתוכה, אפי' היו בה בהמה ועבדים וכו'- כ' היד רמה (ח')** דה"ה לכל מטלטלי, ומה דנקט בהמה ועבדים רבותא קמ"ל, דאפי' הני דניידי מזדבני, וכדמבואר בגמ'. וכ' דמשמע דרק במכר עיר אמרי' כן, ולא במכר חצר, דאז לא נמכרו הבהמותך ועבדים. ובסי' ה' (ד"ה וכי) כ' לבאר החילוק, דבשלמא בעיר, אע"ג דהבהמה ועבדים מפקי לעבוד עבודה בגנות ובשדות, כיון דהנך כולהו מזדבני בסתמא אגב עיר, א"כ אשתכח דלענין מקח וממכר כגופה של עיר נינהו, ובהמה ועבדים דקיימי בגוייהו בתוך הדבר המכור קיימי. אבל לגבי חצרות, דאפי' חצרות דאית בהו עבדים ובהמות, לא שכיחי בהו תדיר, משום דעביד לאשתמושי בהו אבראי, ולכן אפי' כי אמר לי' היא וכל מה שבתוכה, נמי דעתי' לאו אבהמה ועבדים שבתוכה.

(ד) **ש"מ עבדא כמטלטלא דמי- פי' הרשב"ם,** דהיינו לענין לשון בני אדם, דאילו לענין דאורייתא, כמו אם נקנה בכסף שטר וחזקה כקרקע, ודאי עבדים כמקרקעי דמי, וכל השאלה לקמן הוא לענין אם נכללים הם בקרקע בלשון בני אדם, ולזה הי' רוצה להביא ראי' ממתני'. אולם ע' בתוס' לקמן (קנ. ד"ה עבדא) דכ' דשאלת הגמ' הוא לענין דינים דרבנן, אם דינם כמטלטלין או כקרקע. והעיר הקובץ שעורים (רפ"ז), דלפי דברי תוס' שם, מהו הראי' ממתני', הרי מתני' לכאור' הוי ראי' רק לענין לשון בני אדם, ומה ענין זה לדינים דרבנן, ותי' דצ"ל לפי מ"ש בריש מי שמת, דתקנות חכמים תלויין בלשון בני אדם.

(ה) **שמעון בן אבטולמוס- פי' הרשב"ם,** "כפר"ח", וצ"ע כוונתו בזה. וכ' התורת חיים

(א) **א"ל תנינא, אם אמר בית המרחץ וכל תשמישיו אני מוכר לך, הרי כולן מכורין, וכו'- ע' ברשב"ם דגרס כן, ולגירסתו יוצא דבין בבית המרחץ, ובין בבית הבד, אמרי' למסקנא דהרחיב לו מצרים ולא קנה הכל, אא"כ אמר לו דכל תשמישיו מכורין לו ואלין מצרנהא. אולם גירסת הרי"ף והרא"ש הוא דתנינא אם אמר בית הבד וכו', אבל לענין בית המרחץ, כ' התורת חיים דלפי גירסתם לא נאמר כן בבית המרחץ, אלא אפי' אם לא כתב ואלין מצרנהא, מ"מ יהי' קונה הכל אם אמר לו מרחץ וכל תשמישיו אני מוכר לך. וביאר התורת חיים החילוק בין בית הבד לבית המרחץ, דכיון דאמרי' לעיל דבבית המרחץ אם אמר לו שהוא מוכר לו המרחץ וכל מה שבתוכו, הרי הכל מכור לו חוץ מבריכות ובית העצים, א"כ אם אומר לו שמוכר לו הבית המרחץ וכל תשמישיו, א"כ לכאור' אתי לטפויי גם הבריכות ובית העצים, וא"כ שוב לא יהי' צריך לומר לו ואלין מצרנהא. אבל אם מוכר לו בית הבד, הרי אפי' אם אומר לו שהוא נמכר וכל מה שבתוכו, אכתי' לא מכר לו העבירין והשקין והמרצופין. ולכן אפי' אם כתב לו וכל תשמישיו, אז י"ל דלא אתי לאתויי אלא הדברים שהם בתוכו, אבל מה שהוא חוצה לו, כמו החנויות, עדיין אין נכללים בהמכר, אא"כ אומר לו ג"כ ואלין מצרנהא. ודייק מהרשב"ם דלא גרס כן, והק' על הרשב"ם דלמה באמת צריך ואלין מצרנהא במרחץ, תסגי ב"וכל תשמישיו", ולכן כ' דנראה כגירסת הרי"ף והרא"ש (וכ' דנראה דכן הוא גירסת הרמב"ם).**

(ב) **אי א"ל בית הבד וכל תשמישיו ואלין מצרנהא קני- ע' ברשב"ם, דכשביאר דברי הגמ' לא כ' דצריך לומר לו המילים "ואלין מצרנהא", ומשמע דסגי בהא דמצר לו המצרים, דכ' דכיון דאמר לו מרחץ וכל תשמישיו, וגם מצר לו המצרים, משמע דסגי בהכי. וכן דייק הרש"ש מדברי הרשב"ם אלו, וגם מדבריו לקמן. והעיר דהא לעיל (סג.) פי' דדוקא כשכתב "ואלין מצרנהא", ומשום**

דהי' גירסת הרשב"ם בהגמ' "שמעון בן אבשלום", וכיון דאי' ביומא (לח:) דלא מסקינן בשמייהו דרשעים, לכן כ' דצריך לגרוס כגירסת ר' חננאל.

(ו) **מאן דאמר בר מחווניתא כש"כ באגי- לכאו'** ק', מהו הכש"כ, אם יש איזה סברא דבאגי אין נכללים בכלל מכר העיר, הרי לכאו' מה דאמרי' דסנטר נכלל בהמכר אינו מגלה לנו כלום לגבי הסברא דבאגי, שהרי ב' עניינים נפרדים הם, ואינם שייכים זה לזה. וע' בתורת חיים דביאר דבר מחווניתא הוא עבד הממונה להגיד ולאחויי תחומי באגי של מי זה ושל מי זה (וכעין מש"כ הרשב"ם, אלא דהרשב"ם כ' דהוי ממונה לומר תחומין של השדות, והתו"ח כ' שהוא לענין תחומי הבאגי), ולכך מאן דאמר דאפי' הממונה להגיד תחומי באגי מזדבן, כש"כ באגי עצמן.

(ז) **פיסקי בגי הוא דלא מזדבני, הא בגי עצמן מזדבני- הק' רעק"א, הא בתוספתא מבואר** דמיירי דאמר כל מה שבתוכה, וא"כ מהו קו' הגמ', דנהי דאמרי' דאם מכר עיר דלא מכר סנטר, דהיינו באגי, אבל היכא דאמר כל מה שבתוכה, שפיר אמרי' דפסקי באגי לא מכר אבל באגי מכר, דהא אמר כל מה שבתוכה, והניח בצע"ג.

(ח) **ואילו רשב"ג, האמר מכר את העיר מכר בנותיה, וכו'- והעיר הב"ח (חו"מ רט"ו, ו'),** למה לא אמרי' דרשב"ג מיירי כשאמר וכל מה שבתוכה, ולכן שפיר מכר בנותיה, ור' יהודה מיירי דלא אמר כן. ותי' דמשום קו' זו הביא הרשב"ם לשון הברייתא, דלפי ר' יהודה אפי' אם אמר כל מה שבתוכה, מ"מ לא מכר בנותיה.

(ט) **ואת הקנים שבכרם- פי' הרשב"ם דממילא שמעי' מיני' דגם כרם נמכר כשמוכר את השדה. דהיינו, דפי' הרשב"ם דהא דתנינן ואת הקנים שבכרם, מיירי כשמוכר לו את השדה. אולם ע' בתוס' יו"ט שהביא מהלבוש דביאר את ציור זה של המשנה דמיירי שמכר את הכרם, ותמה עליו התויו"ט דהרשב"ם מפורש דלא כן, וכ' דגם מבואר בגמ' כדברי הרשב"ם, והניח בצ"ע.**